

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Departament Strategii

STRATEGIA POLSKIEJ POLITYKI ZAGRANICZNEJ

NA LATA 2026–2030

STRATEGIA POLSKIEJ POLITYKI ZAGRANICZNEJ

NA LATA 2026–2030

Szanowni Państwo,

Polska polityka zagraniczna będzie w najbliższej przyszłości prowadzona w świecie, który stał się wyraźnie mniej stabilny i znacznie bardziej nieprzewidywalny. Po dekadach relatywnego spokoju bezpieczeństwo znów jest na pierwszym planie. Atak Rosji na Ukrainę zmienił sposób myślenia o polityce międzynarodowej w całej Europie. Dla Polski stał się kluczowym punktem odniesienia przy planowaniu działań na kolejne lata. Złamana została najważniejsza zasada rządząca porządkiem międzynarodowym – poszanowanie integralności terytorialnej innego kraju.

Nie mamy złudzeń: niezależnie od przebiegu wojny w Ukrainie Rosja pozostanie zagrożeniem dla całej Europy, dopóki obecny reżim nie zmieni swoich dążeń do odbudowy imperium albo dopóki nie zmieni się sam reżim. Mamy nadzieję, że zmiana nastąpi. Nadzieja nie może jednak zastępować strategii. Dlatego Polska musi przygotowywać się na scenariusz długotrwałego, zwiększonego ryzyka dla bezpieczeństwa.

Odpowiedzią powinno być wzmacnianie własnych zdolności obronnych oraz budowanie silnych relacji z podobnie myślącymi partnerami. Ważnym elementem polityki zagranicznej i bezpieczeństwa jest także szeroko rozumiana odporność społeczna. Obejmuje ona walkę z rosyjską propagandą i dezinformacją oraz uczciwe informowanie obywateli o skali i charakterze zagrożeń. Nie po to, aby straszyć, ale aby budować świadomość – społeczeństwo musi być przygotowane na trudniejsze czasy i mniej podatne na manipulację.

Strategii nie zastąpi nam także nostalgia za światem, który już nie wróci. Porządek mię-

dzynarodowy, jaki znaliśmy od dekad, ulega rozpadowi. Nie wiemy jeszcze, co go zastąpi, ale wiemy, że żyjemy w epoce głębokich przeobrażeń. Napędza je między innymi rewolucja technologiczna. Rozwój sztucznej inteligencji może radykalnie zmienić układ sił na świecie, podobnie jak robiły to inne przełomowe wynalazki. Może też zakończyć się spektakularnym krachem, którego skutki gospodarcze i polityczne będą równie poważne.

Niemal wszystko, co do niedawna wydawało się pewne – od zasad rządzących handlem międzynarodowym po trwałość sojuszy – jest dziś kwestionowane. Polska wchodzi w ten okres jako kraj znacznie silniejszy niż 40 lat temu. Przeszliśmy drogę od zrujnowanej gospodarki komunistycznej do jednej z największych gospodarek świata.

Pozostajemy jednak państwem średniej wielkości, dlatego nasza siła nie wynika wyłącznie z własnych zasobów, lecz także z sieci partnerstw. To istotne zwłaszcza w zglobalizowanym świecie, w którym odległość przestała mieć znaczenie – wydarzenia na drugim końcu globu mogą bezpośrednio wpływać na sytuację w Polsce. Kraj będący jedną z dwudziestu największych gospodarek świata nie może unikać odpowiedzialności i zaangażowania międzynarodowego.

Nie oznacza to, że Polska powinna być obecna wszędzie. Oznacza natomiast, że powinna działać mądrze: wybierać priorytety i koncentrować się na tym, gdzie może dokonać realnej zmiany. Polityka zagraniczna nie jest zajęciem dla idealistów, ale nie należy jej też powierzać skrajnym cynikom. Nasze wartości powinniśmy łączyć z chłodnym, pragmatycznym realizowaniem interesów państwa.

Radosław Sikorski

Spis treści

I. Wprowadzenie: Strategia na czas wielkich zmian	6
II. Interesy Polski i priorytety polskiej polityki zagranicznej	8
III. Bezpieczeństwo	10
1. Główne zagrożenia dla bezpieczeństwa	10
2. Kierunki polskiej polityki zagranicznej w obszarze bezpieczeństwa	11
IV. Rozwój Polski w Unii Europejskiej	16
1. Polska wizja przyszłości UE	16
2. Reformy i rozszerzenie UE	17
3. Europejskie formaty współpracy	17
4. Europejskie polityki sektorowe	21
V. Polska w wymiarze globalnym	23
1. Zmiany w międzynarodowym układzie sił	23
2. Interesy i kierunki działania Polski w regionach pozaeuropejskich	24
3. Globalne wyzwania	25
4. Polonia i Polacy za granicą	27
VI. Wizerunek Polski i dyplomacja publiczna	28
VII. Zaplecze kadrowe oraz niezbędne zasoby infrastrukturalne i techniczne	29

I. Wprowadzenie: Strategia na czas wielkich zmian

Nowa, średniookresowa strategia polskiej polityki zagranicznej (PPZ), powstająca w połowie trzeciej dekady XXI wieku, musi odpowiedzieć na wyjątkowo trudne wyzwania. W porównaniu z okresem 2017–2021, który obejmował poprzedni dokument, środowisko międzynarodowe wokół Polski jest dzisiaj znacznie bardziej złożone i nieprzewidywalne, na co wpływ mają:

- pełnoskalowa napaść Rosji na Ukrainę, która zachwiała bezpieczeństwem całego kontynentu;
- destabilizacja i konflikty zbrojne w innych częściach świata mające wpływ na bezpieczeństwo Polski, m.in. przez absorbowanie uwagi i zasobów naszych kluczowych sojuszników, przede wszystkim Stanów Zjednoczonych;
- dążenia wybranych państw do rewizji obowiązującego porządku międzynarodowego, co prowadzi do łamania prawa międzynarodowego i coraz częstszego używania przemocy (nie tylko militarnej, ale też gospodarczej) jako narzędzia w polityce zagranicznej;
- wzrastające zagrożenia hybrydowe i cyberzagrożenia, w tym przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii, a także zagro-

żenia związane z dezinformacją i manipulacją informacją (FIMI);

- rosnąca atrakcyjność rządów „silnej ręki” wśród obywateli państw demokratycznych, oparta na przekonaniu, że władza autorytarna zagwarantuje porządek i przywróci kontrolę nad szybko dokonującymi się przemianami społecznymi, gospodarczymi i technologicznymi;
- gwałtowne przyspieszenie i nasilenie niekorzystnych procesów globalnych, w tym pogłębiającej się nierównowagi ekonomicznej i demograficznej pomiędzy państwami, co wzmacnia presję migracyjną;
- rewolucja energetyczna i rozwój nowych technologii, przede wszystkim sztucznej inteligencji;
- postępujące zmiany klimatu oraz wyzwania dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego i dla zdrowia publicznego, które wymagają przeciwdziałania skoordynowanego na poziomie globalnym.

Powyższe zjawiska tworzą nowe możliwości, ale zarazem otwierają nowe fronty rywalizacji.

Wszystkie te czynniki mają charakter otwartych procesów. Mogą ulec nasileniu w latach objętych nową strategią. Kierunków, tempa i szeroko rozumianych skutków rozwoju na przykład sztucznej inteligencji nie da się jednoznacznie przewidzieć. Oznacza to, że założenia zawarte w tym dokumencie, wskazane w nim cele, priorytety i działania, będą wymagały stałej weryfikacji wobec zmieniających się uwarunkowań.

W nowej strategii utrzymany zostaje zbiór fundamentalnych zasad, jakimi kierują się władze Rzeczypospolitej Polskiej przy formułowaniu interesów narodowych. Należą do nich:

- zakorzeniony w cywilizacji Zachodu kanon wartości, obejmujący m.in. poszanowanie dla praw człowieka i obywatela, demokracji i rządów prawa;
- uznanie dla fundamentalnego znaczenia współpracy europejskiej i transatlantyckiej;
- postrzeganie integracji europejskiej nie jako zagrożenia dla suwerenności kraju, ale jako dziejowej szansy rozwojowej, filaru bezpieczeństwa i instrumentu wzmacniającego oddziaływanie Polski na arenie globalnej;
- zrównoważona koncepcja relacji transatlantyckich, które nie powinny być alternatywą dla projektu europejskiego, ale współistnieć z nim;
- dążenie do przyjaznych i konstruktywnych relacji z sąsiadami, zachowujących pamięć o często trudnej przeszłości, jednak skupiających się na teraźniejszości i przyszłości;
- szacunek dla innych kultur i systemów politycznych akceptujących jednak podstawowe zasady obowiązujące w relacjach międzynarodowych.

II. Interesy Polski i priorytety polskiej polityki zagranicznej

Polityka zagraniczna służy realizacji podstawowych interesów narodowych RP. Najważniejszy z nich to zapewnienie bezpieczeństwa państwa, czyli ciągłości jego istnienia, integralności terytorialnej, suwerenności i wewnętrznej stabilności. Bezpieczeństwo stanowi warunek konieczny dla rozwoju państwa – w wymiarze politycznym, ekonomicznym, zdrowotnym i społecznym – oraz dla wzmacniania jego pozycji międzynarodowej.

Interesy narodowe RP określają priorytety polskiej polityki zagranicznej. W latach 2026–2030 będą to:

- utrzymanie silnej pozycji w Unii Europejskiej oraz wzmocnienie globalnej pozycji UE, rozumianej jako instrument rozwoju i zwiększania sprawczości Polski na arenie międzynarodowej;
- utrwalenie i wzmocnienie miejsca Polski w NATO jako silnego i wiarygodnego sojusznika, mającego realny wpływ na strategiczne decyzje Sojuszu;
- rozwój współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony ze Stanami Zjednoczonymi oraz współpracy bilateralnej i regionalnej z najważniejszymi partnerami w UE, a także wybranymi państwami spoza Unii (w tym Kanadą, Norwegią, Ukrainą, Republiką Korei). Szczególną wagę przykładamy do współpracy w zakresie przemysłu obronnego i nowych technologii obronnych, które zwiększają interoperacyjność i zdolność do szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych;
- wzmacnianie wschodniej granicy UE i jednocześnie wschodniej flanki NATO;
- wspieranie rozwoju gospodarczego państwa poprzez aktywność międzynarodową, przemysłaną współpracę rozwojową, współpracę z Polonią i Polakami za granicą, a także kształtowanie pozytywnego wizerunku Polski z pomocą narzędzi dyplomacji publicznej;
- kontynuacja współdziałania w ramach gremiów międzynarodowych w kontekście przeciwdziałania dezinformacji i manipulacji informacją poprzez wspieranie wysiłków na rzecz budowy odporności społecznej i świadomości instytucjonalnej w tym zakresie.

Polska jest krajem o wielkiej historii, otwartym społeczeństwie i dynamicznie rozwijającej się gospodarce, ale średniej wielkości, a w związku z tym o ograniczonym potencjale samodzielnego kształtowania środowiska międzynarodowego.

Optymalnym kontekstem dla realizacji interesów naszego kraju jest porządek światowy oparty na prymacie prawa, gwarantowany przez stabilne, kolegialne instytucje międzynarodowe.

Polska jest współtwórcą i beneficjentem międzynarodowego ładu wielostronnego w obecnym kształcie, opartego na Karcie Narodów Zjednoczonych. Działanie na rzecz utrzymania tego ładu i służących mu instytucji jest zasadniczym celem polskiej polityki międzynarodowej. Nie oznacza to braku zrozumienia dla potrzeby reform. W tym kontekście priorytetem jest wzmocnienie UE i NATO, a także poprawa efektywności systemu Narodów Zjed-

noczonych i jednego z jego głównych organów – Rady Bezpieczeństwa, tak aby skutecznie odpowiadała na wyzwania globalne i była bardziej reprezentatywna dla globalnej społeczności. Polska będzie też dążyć do utrzymania reżimów kontroli zbrojeń i proliferacji broni masowego rażenia.

W 2030 roku Polska powinna odgrywać kluczową rolę dla stabilności regionu, pozostawać w gronie najszybciej rozwijających się gospodarek UE, być niezbędnym partnerem dla utrzymania bezpieczeństwa militarnego i gospodarczego Europy, a także wzorcem efektywności systemu demokratycznego, inspirującym inne narody wkraczające na ścieżkę głębokich reform politycznych i gospodarczych.

III. Bezpieczeństwo

1. GŁÓWNE ZAGROŻENIA DLA BEZPIECZEŃSTWA

Najpoważniejszym zagrożeniem bezpieczeństwa narodowego Polski byłby atak Federacji Rosyjskiej przeciwko państwu członkowskiemu NATO, motywowany m.in. wolą zakwestionowania skuteczności instytucji międzynarodowych i sojuszy, na których oparte jest bezpieczeństwo Polski. Rosja uznana została przez Sojusz Północnoatlantycki za najpoważniejsze zagrożenie i brak jest obecnie przesłanek, aby tę ocenę zmieniać. Scenariusz kolejnej rosyjskiej agresji nie jest nieuchronny, a zapobieganie mu stanowi priorytet polskiej polityki zagranicznej.

Dla uniknięcia tego zagrożenia kluczowe znaczenie będzie miał sposób zakończenia konfliktu rosyjsko-ukraińskiego, determinacja Polski i jej sojuszników w budowie odpowiedniego potencjału odstraszania i obrony oraz zapobieganie konfliktom w innych częściach świata, które

mogłyby być uznane przez Rosję za czynnik sprzyjający eskalacji.

Światowy system bezpieczeństwa tworzony po 1945 roku opiera się na uznawaniu reguł prawa międzynarodowego, w tym nienaruszalności terytorialnej i suwerenności państw. Jakikolwiek działania zmierzające do rewizji granic, powrotu do idei „koncertu mocarstw” i podporządkowywania mniejszych państw silniejszym patronom w ramach ich „stref wpływów” podmywają te fundamenty. Dostrzegamy rosnące wpływy

krajów autorytarnych, podkreślających znaczenie siły w relacjach międzynarodowych. Najbardziej jaskrawym i groźnym przejawem tych tendencji jest agresja Rosji na Ukrainę. Stawką w tej wojnie jest nie tylko przyszłość Ukrainy jako niepodległego państwa, ale także wiarygodność ładu między-

narodowego opartego na zasadach prawa, a tym samym spistość szeroko rozumianego Zachodu.

Równolegle przeciw Europie prowadzona jest wojna hybrydowa. Sabotaż i dywersja, instrumentalizacja migracji, cyberataki i dezinforma-

*Przeciw Europie prowadzona
jest wojna hybrydowa. Sabotaż
i dywersja, instrumentalizacja
migracji, cyberataki
i dezinformacja.*

cja to tylko niektóre z aktów agresji należących do rosnącego wciąż arsenału działań poniżej progu wojny konwencjonalnej. Niezależnie od rozwoju sytuacji w Ukrainie nie możemy zakładać, że natężenie tego rodzaju działań spadnie. Zapobieganie im wymaga połączenia wysiłków państw europejskich.

Szczególnie widoczne jest to w obszarze cyberbezpieczeństwa oraz w przestrzeni informacyjnej i kognitywnej, gdzie zagrożenia mają charakter przekrojowy, to znaczy dotyczą sektora wojskowego i cywilnego, tak publicznego, jak i prywatnego. Dotyczy to również ochrony infrastruktury krytycznej, łańcuchów dostaw i bazy przemysłowej w sektorach strategicznych, a także postaw społecznych i norm będących fundamentami demokracji. Polska, podobnie jak inne państwa będące celami ataków, nie może ograniczyć się do postawy defensywnej. Powinna dysponować także zdolnościami do podejmowania wobec potencjalnych sprawców działań wyprzedzających.

Kolejnym poważnym problemem jest kryzys w dziedzinie kontroli zbrojeń. Porozumienia ograniczające rozbudowę arsenałów broni nuklearnej i konwencjonalnej, przez dekady gwarantujące wysoki poziom stabilności i przewidywalności, załamują się. W ostatnich latach doszło do zerwania wielu kluczowych umów, takich jak INF (Intermediate-Range Nuclear Forces Treaty – Traktat o likwidacji pocisków średniego i krótkiego zasięgu). Rośnie też niepewność co do przyszłości New START (Strategic Arms Reduction Treaty – Traktat o redukcji broni strategicznej). Z poważnymi wyzwaniami mierzy się Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie powołana do umacniania europejskiego systemu bezpieczeństwa. Rosnąca niepewność w zakresie gwarancji sojuszniczych może skłaniać kolejne państwa do poszukiwania dodatkowych zabezpieczeń, także w postaci zdolności nuklearnych.

Na bezpieczeństwo Polski negatywnie oddziałuje również niestabilność w regionie Afryki

i Bliskiego Wschodu. Konflikty oraz ściśle powiązana z nimi sytuacja humanitarna w południowym sąsiedztwie Europy stanowią istotne źródło wyzwań związanych m.in. z presją migracyjną oraz fundamentalizmem politycznym i religijnym. Na bezpieczeństwo Polski i Europy w coraz większym stopniu będzie oddziaływała również sytuacja w regionie Indo-Pacyfiku. Konflikt w tej części świata miałby znaczące globalne konsekwencje polityczne i gospodarcze, a w krytycznym scenariuszu zachęciłby Rosję do eskalacji agresji w Europie.

2. KIERUNKI POLSKIEJ POLITYKI ZAGRANICZNEJ W OBSZARZE BEZPIECZEŃSTWA

Sojusz Północnoatlantycki

W złożonym układzie międzynarodowym kluczową rolę dla bezpieczeństwa Polski oraz stabilności kontynentu europejskiego odgrywa przynależność do Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego. NATO stanowi nie tylko narzędzie wojskowej obrony, ale także symbol solidarności międzynarodowej i wspólnoty wartości.

Fundamentalne znaczenie ma zarówno utrzymanie efektywności Sojuszu Północnoatlantyckiego, jak i jego dostosowanie do zmieniających się realiów. Szybki rozwój nowych technologii militarnych, zagrożenia w cyberprzestrzeni, imperialistyczne ambicje Rosji, ale także rosnące zainteresowanie Stanów Zjednoczonych teatrem azjatyckim stwarzają wyzwania wymagające kompleksowej reakcji Sojuszu.

Najważniejszym wyzwaniem średnioterminowym będzie międzynarodowe wsparcie sił zbrojnych Ukrainy w zapewnieniu stabilności kraju w stopniu umożliwiającym jego odbudowę i powrót przynajmniej części uchodźców.

Ewentualne zaangażowanie sił państw NATO w Ukrainie nie może się jednak dokonać kosztem wiarygodności gwarancji bezpieczeństwa dla Polski i innych sojuszników.

Relacje transatlantyckie

W obszarze bezpieczeństwa i obrony liderem współpracy transatlantyckiej powinny pozostać Stany Zjednoczone z uwagi na największy potencjał militarny oraz dotychczasowe zaangażowanie w zachowanie pokoju i stabilności na kontynencie europejskim.

W debacie publicznej po obu stronach Atlantyku zarysowują się jednak koncepcje, które mogą skutkować osłabieniem partnerstwa. Przywołuje się argumenty o potrzebie ograniczenia zaangażowania USA w „nie swoje” interesy. Niektórzy postrzegają także ideę ustanowienia „strategicznej autonomii” Europy w obszarze bezpieczeństwa i obrony jako potencjalnie osłabiającą relacje transatlantyckie. To przekonania wykraczające poza poglądy i kadencje konkretnych polityków, dlatego strategia wieloletnia musi je brać pod uwagę.

Polska będzie konsekwentnie wspierać przynoszącą obustronne korzyści współpracę Europy i Stanów Zjednoczonych. Jednocześnie nie uchylamy się od działań zmierzających do podniesienia zdolności obronnych państw europejskich i sprawiedliwego podziału obowiązków wynikających z konieczności zadbania o bezpieczeństwo kontynentu. Działania wzmacniające europejski filar NATO oraz wspierające wymiar strategiczny i politykę bezpieczeństwa UE nie powinny być jednak postrzegane jako alternatywa dla relacji transatlantyckich, lecz jako ich dopełnienie.

Prowadzona przez każdą nową administrację USA rewizja globalnej obecności wojskowej, Global Posture Review, niesie ze sobą ryzyko znacznego ograniczenia zaangażowania Sił Zbrojnych USA w Europie na rzecz regionu Indo-Pacyfiku.

Działania te są zgodne z kierunkami Narodowej Strategii Bezpieczeństwa (National Security Strategy – NSS) oraz Narodowej Strategii Obrony (National Defense Strategy – NDS), które w ostatnich latach przyniosły istotną zmianę w hierarchii zagrożeń. Chiny zostały wskazane jako największe wyzwanie strategiczne (*paceing challenge*), podczas gdy Rosja – dotychczas postrzegana jako główny rywal – została zaklasyfikowana jako poważne, lecz drugorzędne zagrożenie (*acute threat*). Polska będzie dążyć do utrzymania obecności USA poprzez stworzenie atrakcyjnych warunków socjalno-bytowych oraz szkoleniowych dla sił amerykańskich na swoim terytorium w ramach umowy o wzmocnionej współpracy obronnej (Enhanced Defence Cooperation Agreement – EDCA).

W dziedzinie bezpieczeństwa i obronności strategiczne partnerstwo Polski i USA obejmuje m.in. wspólne ćwiczenia wojskowe, stałe rozmieszczenie znaczących sił NATO na wschodniej flance, inwestycje w infrastrukturę krytyczną i jej ochronę oraz zakupy i modernizację uzbrojenia. Efektywność działań Sojuszu zależy od sprawnego przemieszczania się wojsk, będziemy więc rozwijać infrastrukturę podwójnego zastosowania, o funkcji cywilnej i militarnej.

Widzimy, że w coraz większym stopniu uwaga amerykańskich i innych zachodnich ośrodków decyzyjnych skupia się na umacnianiu sieci sojuszy z państwami spoza obszaru transatlantyckiego, w tym przede wszystkim z regionu Indo-Pacyfiku. Także dla Polski współpraca z podobnie myślącymi państwami z tego regionu będzie zyskiwać na znaczeniu.

Europejski filar bezpieczeństwa

Po II wojnie światowej Europa korzystała z parasola bezpieczeństwa zapewnianego przez Stany Zjednoczone. Okres „pokojoyej dywidendy”, którego katastrofalnym efektem był demontaż europejskich przemysłów obronnych, definitywnie się skończył, a jednoznacznym tego do-

wodem jest pełnoskalowy atak Rosji na Ukrainę. Niezależnie od doraźnych rozstrzygnięć na froncie negatywne zjawiska wynikające z imperialistycznej polityki Kremla utrzymują się w perspektywie średnio- i długookresowej. W związku z tym Europa powinna kontynuować długofalowe wsparcie Ukrainy, dopasowane do jej potrzeb, oraz angażować się w proces jej odbudowy po zawieszeniu broni, co będzie inwestycją w bezpieczeństwo globalne.

Pogarszająca się sytuacja bezpieczeństwa w innych częściach świata w rosnącym stopniu absorbuje uwagę i zasoby Stanów Zjednoczonych. Europa musi w tych warunkach wziąć większą odpowiedzialność za bezpieczeństwo własne i najbliższego otoczenia. Oznacza to m.in.:

- zwiększenie przez kraje UE nakładów na obronność i rozwój infrastruktury podwójnego zastoso-
- zwiększenie zdolności operacyjnych sił zbrojnych państw europejskich;
- poprawę koordynacji działań na poziomie europejskim zmierzającą do podniesienia efektywności wydawanych środków, zgodnie z zasadą pomocniczości;
- optymalizację procesu przemieszczania wojsk przez granice państw członkowskich;
- wzmacnianie i rozwój europejskiej bazy przemysłowej sektora obronnego i programów badawczo-rozwojowych przy jednoczesnym wspieraniu małych i średnich przedsiębiorstw;
- rozwój współpracy w zakresie przemysłu obronnego z partnerami, również spoza UE (m.in. z sojusznikami z NATO nienależącymi

Wzmocnienie tzw. europejskiego filaru bezpieczeństwa nie może jednak prowadzić do osłabienia NATO i powinno dokonywać się w „strategicznej harmonii” z Sojuszem.

do UE, ale także z innymi podobnie myślącymi państwami);

- aktywne poszukiwanie nowych źródeł finansowania na rzecz odbudowy przemysłu obronnego w Europie oraz jego zrównoważonego rozwoju;
- zwiększenie możliwości wykorzystania wspólnych jednostek takich jak Europejskie Siły Szybkiego Reagowania (EUROFOR).

Polska traktuje obowiązki w dziedzinie bezpieczeństwa priorytetowo – czego dowodem są najwyższe wydatki na zbrojenia w relacji do PKB w całym NATO. Zwiększenie zaangażowania państw europejskich oraz wzmocnienie tzw. europejskiego filaru bezpieczeństwa nie może

jednak prowadzić do osłabienia NATO i powinno dokonywać się w „strategicznej harmonii” z Sojuszem. Inwestycje na rzecz odbudowywania przemysłu zbrojeniowego państw europejskich nie stoją w sprzeczności z utrzymywaniem bliskich relacji transatlantyckich. To działania leżące w polskim i europejskim interesie, a jed-

nocześnie dowód na poważne potraktowanie apeli od lat płynących z Waszyngtonu, wzywających państwa europejskie do przyjęcia większej odpowiedzialności za swoje bezpieczeństwo.

Podstawy prawne relacji Polski z kluczowymi europejskimi partnerami wymagają dostosowania do nowych wyzwań. Traktat dwustronny z Francją oraz możliwa umowa z Wielką Brytanią to kompleksowe porozumienia o silnym komponencie dotyczącym bezpieczeństwa. Nie są one alternatywą dla zobowiązań wielostronnych. Stanowią ich rozwinięcie i konkretyzację. Wzmacniają pozycję polityczną Polski w Europie oraz wytyczają drogę do ewentualnych innych porozumień z europejskimi partnerami.

Bezpieczeństwo gospodarcze

Pandemia COVID-19, rosyjska agresja na Ukrainę czy zmiany klimatyczne prowadzące do coraz częstszych katastrof naturalnych stwarzają zagrożenia dla rozwoju polskiej i europejskiej gospodarki. Sytuację pogarsza wykorzystywanie zależności gospodarczych jako narzędzia przymusu przez państwa podważające ustalony ład międzynarodowy.

Tym samym na znaczeniu zyskuje koncepcja bezpieczeństwa gospodarczego, które można podzielić na następujące obszary:

- bezpieczeństwo obronne – oznaczające skoordynowane i dynamiczne wzmocnienie polskiego i europejskiego przemysłu obronnego w sposób pozwalający na skokowe zwiększenie produkcji, wdrażanie innowacyjnych rozwiązań, dążenie do standaryzacji uzbrojenia państw sojuszników, synergii poprzez wielonarodowe projekty badawcze i wdrożeniowe;
- bezpieczeństwo cyfrowe – oznaczające rozwijanie i budowanie zdolności Polski w obszarze cyberbezpieczeństwa i cyberobrony. Koordynacja działań w ramach tego obszaru powinna odbywać się pomiędzy w szczególności pełnomocnikiem rządu ds. cyberbezpieczeństwa wraz z Kolegium ds. Cyberbezpieczeństwa, Ministerstwem Cyfryzacji, Ministerstwem Spraw Zagranicznych oraz Ministerstwem Obrony Narodowej;
- bezpieczeństwo energetyczne – oznaczające silne relacje z wiarygodnymi partnerami, stabilne dostawy surowców energetycznych, dostęp do energii pozwalającej na zapewnienie ciągłości działania najważniejszych gałęzi przemysłu, rozwój nowoczesnych technologii energetycznych, zmniejszanie zależności od państw nieprzyjaznych. Budowa miksu energetycznego opartego na źródłach odnawialnych oraz energii jądrowej przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa państwa;
- bezpieczeństwo surowcowe – oznaczające zapewnienie stabilnych dostaw surowców krytycznych i strategicznych oraz kluczowych dla gospodarki poprzez m.in. implementację rozporządzenia Critical Raw Materials Act oraz wdrożenie wieloletniego programu poszukiwań surowców krytycznych. Istotny jest także rozwój metod recyklingu oraz podejmowanie działań zmierzających do dalszej dywersyfikacji źródeł dostaw surowców – w tym surowców krytycznych niezbędnych do przeprowadzenia transformacji energetycznej i cyfrowej, a także rozwoju nowoczesnych technologii przemysłowych oraz przemysłu obronnego. Niezbędne jest ciągłe poprawianie bezpieczeństwa łańcuchów dostaw zarówno w aspekcie unikania uzależniania od dostawców, jak i zagwarantowania dostępu do bezpiecznych produktów i usług;
- bezpieczeństwo żywnościowe – oznaczające funkcjonowanie konkurencyjnego i odpornego na kryzysy rolnictwa i sektora rolnego, które zapewniają dostęp do wystarczającej ilości bezpiecznej i pożywnej żywności, a także godny dochód rolnikom. Konieczne są przy tym: przestrzeganie przez producentów spoza UE unijnych standardów jakości i bezpieczeństwa żywności oraz zrównoważonego rozwoju; silna i odpowiednio finansowana Wspólna Polityka Rolna; a także walka z przyczynami i skutkami zmian klimatu poprzez zachęty i wsparcie, a nie zakazy i nadmierne obciążenia;
- bezpieczeństwo technologiczne – oznaczające rozwijanie przewag poprzez poszukiwanie nisz niezbędnych do rozwoju technologii krytycznych (np. sztuczna inteligencja, technologie półprzewodnikowe, technologie neutralne emisyjnie czy biotechnologie) oraz neutralizację zagrożeń zewnętrznych w postaci wrogich przejęć czy wycieku technologii;
- bezpieczeństwo infrastrukturalne – oznaczające zapewnienie sieci wysokoprze-

pustowych połączeń transportowych o podwójnej funkcji cywilnej i militarnej oraz ich sprawnego funkcjonowania. Ochrona kluczowej infrastruktury wodnej (dostaw wody pitnej, systemów kanalizacyjnych, rezerw retencyjnych) również stanowi element bezpieczeństwa narodowego i odporności systemu krytycznego. Polska będzie włączać kwestię odporności wodnej do działań koordynacyjnych z sojusznikami, dążąc do zabezpieczenia środków i mechanizmów szybkiego wsparcia (m.in. mobilne systemy uzdatniania, rezerwy logistyczne) w sytuacjach kryzysowych;

- bezpieczeństwo zdrowotne – oznaczające szeroko rozumianą odporność systemów ochrony zdrowia, którego dążeniem jest zapewnienie dobrego stanu zdrowia społeczeństwa. To duży i złożony sektor gospodarki obejmujący zarówno podmioty publiczne, jak i prywatne, w tym organizacje

pozarządowe. Jego rozwój ściśle powiązany jest z inwestycjami, innowacjami i efektywnym zarządzaniem zasobami.

Istotną rolę w realizacji powyższych celów odgrywa dyplomacja ekonomiczna sprzyjająca m.in. zwiększeniu odporności łańcuchów dostaw; intensyfikacji współpracy z państwami podobnie myślącymi; poszukiwaniu nowych partnerów gospodarczych i redukcji deficytu handlowego tam, gdzie to możliwe. Obejmuje ona także aktywność na forach międzynarodowych o profilu gospodarczym, przyciąganie zagranicznych inwestycji w sektorach strategicznych (np. półprzewodniki, zielone technologie) oraz ich weryfikacji pod kątem bezpieczeństwa. Dyplomacja ekonomiczna odpowiada też za ścisłą koordynację działań prowadzonych w ramach współpracy gospodarczej i wsparcia rozwojowego. Ograniczone środki na pomoc rozwojową będą wydawane w sposób uwzględniający potrzeby gospodarcze kraju.

IV. Rozwój Polski w Unii Europejskiej

1. POLSKA WIZJA PRZYSZŁOŚCI UE

Unia Europejska jest podstawowym forum budowania strefy pokoju i dobrobytu w Europie i jej sąsiedztwie. Wśród państw członkowskich istnieją rozbieżności co do kierunku, w którym powinna podążać Wspólnota. Nadanie w obecnym cyklu instytucjonalnym priorytetu konkurencyjności gospodarczej oraz szeroko rozumianemu bezpieczeństwu jest zgodne z naszymi interesami.

Celem Polski będzie maksymalne wykorzystywanie członkostwa w Unii do realizacji celów narodowych. Będziemy jednak prowadzić te działania nie w duchu obliczonego na krótką metę zero-jedynkowego egoizmu, ale mając na uwadze długofalowe interesy własne i wspólne, których realizacja nakazuje poszukiwanie kompromisów.

W praktyce oznacza to konieczność umiejętnego doboru partnerów w zależności od negocjowanych kwestii przy jednoczesnym utrwalaniu pozycji Polski jako stałego uczestnika formatu Big 5

– grona największych państw członkowskich, mających istotny wpływ na funkcjonowanie UE. Celem pozostanie zwiększanie wpływu na procesy formułowania unijnych polityk – w tym poprzez decyzje kadrowe zwiększające udział polskich urzędników na kluczowych stanowiskach decyzyjnych w instytucjach UE oraz kreatywność w proponowaniu inicjatyw rezonujących na całą UE, na wzór Partnerstwa Wschodniego wypromowanego przez Polskę i Szwecję w 2009 roku, a w nowych warunkach wymagającego istotnej reformy. Oznacza to także świadomość, że nie w każdej sprawie uda się w stu procentach zrealizować polskie interesy, a także konieczność uczciwego komunikowania tego faktu społeczeństwu.

Polską wizję Unii Europejskiej w horyzoncie najbliższych pięciu lat zawrzeć można w trzech hasłach: „Unii geopolitycznej”, „Unii wartości” i „Unii wzrostu”.

Unia geopolityczna jest Polsce niezbędna jako komplementarna wobec Sojuszu Północno-atlantyckiego polisa ubezpieczeniowa wobec zagrożeń na wschodzie oraz innych wyzwań płynących z niestabilności w sąsiedztwie Europy. To projekt solidarnej współpracy w obszarze polityki zagranicznej i bezpieczeństwa,

budowy odpornej demokracji oraz asertywnej obrony interesów państw członkowskich, kiedykolwiek są one naruszane przez podmioty zewnętrzne. Istotnym narzędziem w tym kontekście, ze względu na potencjał gospodarczy UE, jest unijna polityka sankcyjna.

Unia wartości to związek solidarnych państw, w którym prawa człowieka, zasady demokracji i rządów prawa stanowią spoiwo kształtujące nasze poczucie wspólnoty i odróżniające nas od wielu podmiotów zewnętrznych.

Unia wzrostu to szansa, aby działania podejmowane na poziomie europejskim wspierały unowocześnienie oraz utrzymanie pozycji polskiej gospodarki jako jednej z najbardziej prężnych i konkurencyjnych w skali kontynentu. Jednocześnie istotne pozostaje zachowanie konkurencyjności podmiotów europejskich na wspólnym rynku wobec przedsięwzięć spoza UE.

2. REFORMY I ROZSZERZENIE UE

Jako aktywne państwo członkowskie UE będziemy uczestniczyć w procesie jej reformowania i rozszerzania.

Co do zasady Polska opowiada się za zachowaniem zasady jednomyślności w zakresie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB). Pozostajemy jednak otwarci na debatę na temat sposobów zwiększenia efektywności i elastyczności procesu decyzyjnego w obowiązujących ramach traktatowych. Dostrzegamy wyzwania związane z nadużywaniem sprzeciwu pojedynczych państw do blokowania kolektywnych decyzji. Dyskusja o optymalizacji procesu podejmowania decyzji w UE nie może być jednak prowadzona w oderwaniu od kwestii skutecznego egzekwowania decyzji już podjętych.

Unia Europejska musi mierzyć się nie tylko z rosyjskim rewizjonizmem i ekspansjonizmem, ale także z coraz ostrzejszą rywalizacją ze strony innych aktorów międzynarodowych. Polska będzie konsekwentnie popierać proces rozszerzenia UE w przekonaniu, że przyczyni się on do poszerzenia strefy bezpieczeństwa, stabilności, demokracji i poszanowania prawa, a tym samym współpracy gospodarczej. Nie możemy jednak godzić się na przyspieszanie go kosztem obniżenia kryteriów wobec kandydatów.

Uczestnicząc w negocjacjach o członkostwie w UE z poszczególnymi państwami akcesyjnymi, m.in. Ukrainą, Mołdawią i państwami Bałkanów Zachodnich, będziemy kierować się dwiema zasadami: po pierwsze, podejmowane decyzje muszą zabezpieczać kluczowe interesy Polski; po drugie, negocjacje powinny być prowadzone w sposób transparentny i w oparciu o merytoryczną ocenę postępów krajów kandydujących (w ramach zasady „więcej za więcej”).

Istotne znaczenie ma poprawne ułożenie relacji Unii Europejskiej z Wielką Brytanią, która mimo opuszczenia UE pozostaje naszym bliskim sojusznikiem w NATO i partnerem w kwestiach bezpieczeństwa. Ważnym krokiem w tym kierunku jest zawarcie przez UE i Wielką Brytanię partnerstwa w obszarze bezpieczeństwa i obronności w pierwszej połowie 2025 roku. Zależy nam na kontynuacji zaangażowania Wielkiej Brytanii w naszym regionie Europy.

3. EUROPEJSKIE FORMATY WSPÓŁPRACY

Dzięki położeniu geopolitycznemu w Europie Środkowej, na skrzyżowaniu osi Zachód–Wschód oraz Północ–Południe, Polska może realizować swoje interesy, promując współpracę NATO i UE z Europą Wschodnią, włączając się aktywnie w odbudowę Ukrainy po zakończeniu działań

wojennych, rozwijając infrastrukturę podwójnego zastosowania i mobilność wojskową, rozwijając połączenia infrastrukturalne w regionie Morza Bałtyckiego, pomiędzy Europą Środkową i państwami bałkańskimi, oraz formaty regionalne.

Wśród formatów regionalnych szczególne znaczenie ma Trójkąt Weimarski z jego potencjałem politycznym i gospodarczym, zwłaszcza w sprawach bezpieczeństwa, kluczowych polityk europejskich, relacji transatlantycznych oraz polityki wobec wschodnich sąsiadów. Trójkąt Weimarski może stać się kołem zamachowym rozwoju Unii Europejskiej jako laboratorium ambitnych projektów reform na rzecz budowy odporności, wzmacniania efektywności i geopolitycznej roli UE. Także dzięki rozszerzonej formule spotkań opartej na tym formacie, włączającej Hiszpanię, Włochy, Wielką Brytanię oraz Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa.

Na znaczeniu zyskuje również współpraca z krajami regionu podobnie postrzegającymi powagę zagrożenia ze strony Rosji – tj. państwami nordyckimi i bałtyckimi zrzeszonymi w formatach Nordycko-Bałtyckiej Ósemki (NB8) czy Rady Państw Morza Bałtyckiego.

Współpraca w ramach Dziewiątki Bukareszteńskiej (B9), pomimo różnic między wchodzącymi w jej skład państwami, może stanowić pożyteczne narzędzie harmonizacji stanowisk państw całej flanki wschodniej w zakresie bezpieczeństwa, wzmacniając ich głos na forum UE i NATO.

Kooperacja w ramach Grupy Wyszehradzkiej stała się w ostatnich latach mniej efektywna

ze względu na znaczne różnice stanowisk części partnerów w kluczowych kwestiach. Polska podtrzyma ograniczoną współpracę w formacie V4 w dziedzinach, gdzie nadal dostrzegamy zbieżność celów. W interesie Polski pozostaje stabilne funkcjonowanie Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego (IVF) i realizacja jego programów grantowych i stypendialnych. Nie wykluczamy możliwości rewitalizacji formatu V4 w bardziej sprzyjających okolicznościach.

Inicjatywę Trójmorza (3SI) traktujemy jako projekt gospodarczy, służący wzmocnieniu połączeń transportowych, energetycznych i cyfrowych pomiędzy północą a południem kontynentu. Będzie o tyle udana, o ile przyczyni się do poprawy przepustowości infrastruktury regionu rozciągającego się od Estonii po Grecję, prowadząc do niwelowania nierówności w ramach UE i podnoszenia jej szeroko rozumianej odporności.

Ważnym instrumentem polskiej aktywności w regionie, pozwalającym współkształtować politykę wschodnią całej UE, pozostaje Partnerstwo Wschodnie. W koordynacji

z innymi państwami prowadzona jest debata na temat przyszłości Partnerstwa. Sposobem jego aktualizacji może być:

- zapewnienie komplementarności pomiędzy Partnerstwem i procesem rozszerzenia;
- stworzenie możliwości zwiększenia współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa i budowania odporności;
- stworzenie możliwości punktowej współpracy również z krajami Azji Centralnej.

Na znaczeniu zyskuje również współpraca z krajami regionu podobnie postrzegającymi powagę zagrożenia ze strony Rosji – tj. państwami nordyckimi i bałtyckimi.

Kierunek wschodni

W interesie Polski leży, aby wszystkie państwa ościennie były stabilne, przewidywalne i demokratyczne. Polska jest największym krajem na wschodniej flance UE i NATO, ma silne związki historyczne i kulturowe z Ukrainą i Białorusią, a także długą i problematyczną historię relacji z Rosją. Jako jedyne państwo graniczące jednocześnie z Rosją, Białorusią i Ukrainą znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie największego od II wojny światowej konfliktu zbrojnego w Europie.

Wynik tej wojny będzie miał poważny wpływ na bezpieczeństwo Polski, a co za tym idzie – jej możliwości rozwoju. Odparcie rosyjskiej agresji i przetrwanie niepodległej, demokratycznej Ukrainy otworzą perspektywę poszerzenia europejskiej przestrzeni wolności i współpracy na wschód od granic RP. Z kolei klęska Ukrainy oznaczałaby osłabienie bezpieczeństwa Polski, a w szerszym sensie odbiłaby się bardzo nega-

tywnie na percepcji UE i NATO jako podmiotów gwarantujących bezpieczeństwo na kontynencie europejskim.

Polska będzie wspierać Ukrainę i Mołdawię w procesie reform na rzecz integracji europejskiej i wzmacniać relacje dwustronne. Pozostanie także otwarta na bliższe kontakty z krajami i społeczeństwami Kaukazu Południowego, promując ich zbliżenie z Unią Europejską.

Kolejnym priorytetem polskiej polityki zagranicznej na Wschodzie jest przeciwdziałanie zagrożeniom tworzonej przez Rosję we współpracy z Białorusią, w tym jawnie wrogim działaniom wobec Polski prowadzonym w wielu obszarach.

Państwa naruszające suwerenność terytorialną i stosujące agresję zbrojną wobec innego państwa muszą ponosić konsekwencje polityczne, finansowe, jak również karne swoich działań.

Z tego powodu należy wspierać rozwijanie polityki sankcyjnej wobec Rosji, a także innych państw łamiących fundamentalne normy prawa międzynarodowego. W celu skutecznego stosowania obostrzeń niezbędne jest ich uszczelnienie i przeciwdziałanie ich obchodzeniu przez państwa trzecie.

Funkcją sankcji jest nie tylko osłabienie gospodarki najeźdźcy, a tym samym zdolności do budowania „strefy wpływów”. Utrzymanie sankcji leży w interesie Europy, ponieważ prowadzi do uniezależnienia gospodarczego od nieprzewidywalnych politycznie partnerów i tym samym na dłuższą metę poprawia bezpieczeństwo gospodarcze kontynentu. To działania oparte na przekonaniu, że agresor – w przypadku kontynentu europejskiego Rosja – stanowi długotrwałe i poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa.

W obecnej sytuacji nie ma pola do konstruktywnej interakcji z władzami Rosji. Jeśli polityka Federacji Rosyjskiej nie ulegnie zmianie, Polska będzie sprzeciwiać się próbom normalizacji stosunków z Kremlm. Utrzyma natomiast wsparcie dla rosyjskiego społeczeństwa obywatelskiego i jego działania na rzecz demokratyzacji kraju oraz przestrzegania praw człowieka.

W przewidywalnej przyszłości relacje z Białorusią prawdopodobnie pozostaną napięte, a możliwości konstruktywnego dialogu na poziomie oficjalnym ograniczone, dopóki władze białoruskie będą całkowicie uzależnione od wpływów Moskwy. Polska utrzyma wsparcie dla białoruskiego społeczeństwa obywatelskiego walczącego o wolną, suwerenną i demokratyczną ojczyznę. Ważnym narzędziem tego wsparcia jest rozwój białoruskojęzycznych i rosyjskojęzycznych mediów.

Celem pozostanie też redukcja zdolności negatywnego oddziaływania Rosji na inne państwa byłego obszaru poradzieckiego, w tym aspirujące do członkostwa w UE lub NATO.

Kierunek północny – państwa basenu Morza Bałtyckiego

Państwa nordyckie i bałtyckie utrzymają szczególne miejsce w polityce zagranicznej Polski. Łączą nas geografia, historia, związki polityczne, kulturalne, naukowe, międzyludzkie. Prezentujemy zbieżne podejście do kwestii bezpieczeństwa i relacji z państwami Europy Wschodniej, co stanowi trwałą podstawę do współpracy regionalnej.

Współpraca Polski z krajami nordyckimi i bałtyckimi, m.in. w ramach wspomnianej już Rady Państw Morza Bałtyckiego i z wykorzystaniem unijnej Strategii dla regionu Morza Bałtyckiego, będzie zmierzała do wzmocnienia roli regionu w kształtowaniu strategicznych polityk UE i NATO. Bardzo ważnymi obszarami kooperacji będą ochrona infrastruktury krytycznej, bezpieczeństwo morskie i energetyczne, kwestie migracji i ochrony zewnętrznej granicy UE przed zagrożeniami hybrydowymi. Istnieje także duży potencjał rozwoju wymiany handlowej.

Europa Śródziemnomorska

Na południowej flance Europy kumulują się liczne zjawiska podważające bezpieczeństwo i stabilność całej Unii Europejskiej:

- masowe i trudne do kontrolowania ruchy migracyjne z Afryki Północnej i Subsaharyjskiej;
- konflikty na Bliskim Wschodzie generujące wielowymiarowe zagrożenia;
- aktywność wrogich państw destabilizujących sytuację w państwach afrykańskich;
- działalność terrorystyczna uderzająca w bezpieczeństwo morskich szlaków handlowych.

W interesie Polski leży kształtowanie wspólnej europejskiej percepcji zagrożeń. Zależy nam na

solidarnym współdziałaniu wszystkich krajów Unii w obliczu aktualnych wyzwań zarówno na południowej, jak na wschodniej flance UE. W myśl zasady niepodzielności bezpieczeństwa Polska będzie wspierać śródziemnomorskie kraje Unii Europejskiej – politycznie i materialnie oraz, jeśli zajdzie taka potrzeba, militarnie – zabiegając jednocześnie o ich zaangażowanie wojskowe i materialne w obronę wschodniej flanki Unii.

4. EUROPEJSKIE POLITYKI SEKTOROWE

Polska będzie zabiegać o korzystny dla naszych interesów kształt polityk sektorowych UE. Będziemy opierać się na priorytetach i osiągnięciach prezydencji w Radzie UE w 2025 roku. Fundamentem naszych wysiłków pozostanie troska o bezpieczeństwo we wszystkich jego wymiarach.

Istotnym kontekstem będą negocjacje i pierwsze lata obowiązywania nowych wieloletnich ram finansowych (WRF) UE na lata 2028–2034. Skala wyzwań, przed którymi stoi UE, jest bezprecedensowa. Powinno to znaleźć odzwierciedlenie w wysokości europejskiego budżetu. Priorytetami Polski pozostają bezpieczeństwo, polityka spójności i Wspólna Polityka Rolna. Wyzwaniem będzie planowany wzrost nakładów i wzrost udziału w WRF instrumentów zarządzanych centralnie przez Komisję Europejską. Polskie podmio-

ty z większością tych instrumentów, zwłaszcza związanych z technologią i innowacyjnością, korzystają jak dotąd w niewielkim stopniu. W negocjacjach przyszłych WRF ważną będzie także uczciwa, nieobciążająca nadmiernie słabiej rozwiniętych państw członkowskich strona dochodowa budżetu UE.

Koniecznością pozostaje wzmacnianie europejskiej gotowości obronnej i zwiększanie nakładów na cele wojskowe, w tym wspieranie infrastruktury obronnej, jak Tarcza Wschód, oraz rozwój i ochrona infrastruktury transportowej podwójnego zastosowania na wschodniej flance adekwatnie do potrzeb obronnych w ramach tzw. mobilności wojskowej. Niezbędne będzie pogłębianie współpracy europejskiej w przeciwdziałaniu zagrożeniom hybrydowym, w tym instrumentalizacji

Koniecznością pozostaje wzmacnianie europejskiej gotowości obronnej i zwiększanie nakładów na cele wojskowe, w tym wspieranie infrastruktury obronnej, jak Tarcza Wschód, oraz rozwój i ochrona infrastruktury transportowej podwójnego zastosowania na wschodniej flance adekwatnie do potrzeb obronnych w ramach tzw. mobilności wojskowej.

migracji. Równie ważne jest wzmacnianie koordynacji europejskiej w zwalczaniu dezinformacji, w tym eliminowanie skutków wrogich działań w cyberprzestrzeni.

Szeroko rozumiana polityka migracyjna również ma bardzo istotne znaczenie. Poczucie braku kontroli nad napływem migrantów wśród obywateli państw UE doprowadziło do zwiększenia presji na rządy w kierunku wzmocnienia nadzoru, także na granicach wewnętrznych UE. Sytuacja ta już w średniookresowej perspektywie może stanowić zagrożenie dla swobody przepływu osób

w ramach strefy Schengen. Jedynym rozwiązaniem jest prowadzenie działań służących przywróceniu poczucia bezpieczeństwa obywatelom.

W dziedzinie gospodarczej dostrzegamy potrzebę pogłębienia jednolitego rynku. Polska

zamierza dalej dążyć do znoszenia barier dla aktywności transgranicznej, zwłaszcza w sektorze usług, poprawy otoczenia działalności gospodarczej, m.in. poprzez upraszczanie unijnych przepisów i wymogów oraz zwiększanie dostępności kapitału prywatnego dla rozwijających się przedsiębiorstw. Ważny jest dla nas korzystny dla polskiego rynku kapitałowego kształt Unii Oszczędności i Inwestycji.

Usprawnieniom rynku wewnętrznego powinna towarzyszyć dopasowana do polskich potrzeb polityka przemysłowa UE, a także polityka wspierająca bezpieczeństwo gospodarcze UE oraz konkurencyjność unijnej gospodarki. Polska będzie wspierać działania UE na rzecz większej odporności łańcuchów dostaw, ściślejszej kontroli inwestycji zagranicznych, niezależności energetycznej i odpowiednich warunków dla transformacji energetycznej, zmniejszenia zależności UE, zwłaszcza w zakresie krytycznych surowców, technologii i leków, przywrócenia równowagi rynkowej w obszarze transportu drogowego towarów oraz poprawy bezpieczeństwa badań naukowych. W kwestii prac UE nad nowymi zasadami pomocy publicznej ważne jest zadbanie o równe warunki konkurencji wewnątrz UE, a w relacjach z krajami pozaunijnymi o uczciwe warunki funkcjonowania przemysłu europejskiego na rynkach zagranicznych.

Wdrożymy europejską politykę przemysłową i energetyczną, zawartą m.in. w strategii „Pakt dla czystego przemysłu” i szerzej w „Planie na rzecz konkurencyjności i dekarbonizacji UE”. Strategie te doprowadzą do utrzymania w UE istotnych gałęzi przemysłu poprzez m.in. rozwój technologii wychwytu, transportu, składowania i wykorzystania CO₂ (CCUS), niezbędnych do dekarbonizacji sektorów, w których trudno o redukcję emisji (cement, stal, chemia, metale) przy jednoczesnym zachowaniu konkurencyjności i miejsc pracy.

Dla rozwoju gospodarek państw członkowskich oraz budowania bezpieczeństwa Europy,

zwłaszcza w kontekście aktualnych wyzwań geopolitycznych, najważniejsze pozostają:

- konsekwentne wzmacnianie konkurencyjności i odporności europejskiego sektora rolno-spożywczego, niezbędnego dla zagwarantowania bezpieczeństwa żywnościowego Europy. Do kluczowych narzędzi w tym obszarze należą silna Wspólna Polityka Rolna, wspierająca rolników i rozwój obszarów wiejskich, oraz działania na rzecz silnego, konkurencyjnego i odpornego sektora rolnego w UE;
- budowa systemu powiązań infrastrukturalnych z krajami sąsiednimi należącymi do UE/NATO, z rozszerzeniem na wschód;
- przebudowa/rozbudowa i utrzymanie wysokich parametrów technicznych najważniejszych szlaków transportowych, zarówno w głębi kraju, jak i na obszarach przygranicznych, co doprowadzi do wyeliminowania wąskich gardeł transportowych;
- dywersyfikowanie łańcuchów dostaw, w tym produktów leczniczych;
- wzmacnianie sektora stalowego w celu budowania odporności gospodarki na kryzysy zewnętrzne – klimatyczne, surowcowe czy militarne;
- wspieranie transformacji przemysłowej, która pozwoli na dalsze wytwarzanie w UE takich produktów jak paliwa, nawozy, cement i stal;
- rozwój nowych technologii ważnych w procesie transformacji energetycznej.

V. Polska w wymiarze globalnym

1. ZMIANY W MIĘDZYNARODOWYM UKŁADZIE SIŁ

Rosnące znaczenie Chin i Rosji wśród państw tzw. Globalnego Południa (GP) stanowi zagrożenie dla ładu międzynarodowego, a tym samym jest zjawiskiem niekorzystnym dla interesów Polski. Chiny skutecznie wykorzystują narzędzia polityki handlowej i inwestycyjnej, hojną politykę kredytową i dyplomację publiczną, aby budować wpływy w Azji Południowo-Wschodniej, Afryce i Ameryce Łacińskiej. Chińskie koncepcje rzekomo bardziej sprawiedliwego świata wielobiegunowego i modelu rozwoju, a także relatywizacja doktryny praw człowieka – wsparte działaniami propagandowymi i postępującym uzależnieniem gospodarczym – stają się coraz bardziej atrakcyjne dla krajów GP. Z kolei Rosja zyskuje wpływy głównie poprzez pomoc wojskową, ochronę reżimów autorytarnych i dezinformację dezawuuującą wartości zachodnie.

Moskwa i Pekin nierzadko wykorzystują narrację postkolonialną, obwiniając państwa zachodnie o zapóźnienia rozwojowe krajów GP, i dążą do osłabienia społecznej legitymizacji mechani-

zmów demokratycznych (np. poprzez ingerencje w procesy wyborcze).

Jednakże, w odróżnieniu od Rosji, Chiny pozostają ważnym partnerem handlowym Polski, a także potęgą zdolną do wykorzystania swoich wpływów – m.in. możliwości oddziaływania na Moskwę – dla stabilizacji sytuacji międzynarodowej. To, jak władze Chin skorzystają ze swoich możliwości, będzie miało istotny wpływ na ich postrzeganie m.in. w Europie, a także na relacje z Polską. Chcemy widzieć w Chinach konstruktywnego partnera, który dostrzega irracjonalność agresywnych działań podejmowanych przez władze na Kremlu w naszym sąsiedztwie. W relacjach z Chinami – państwem o globalnym znaczeniu i aspiracjach – będziemy kierować się zasadą współpracy zawsze tam, gdzie to możliwe, rywalizacji, gdzie to konieczne, i konfrontacji, gdy to absolutnie nieuniknione.

Potęgi wschodzące, takie jak Indie, Brazylia, RPA czy Indonezja, postrzegają „świat wielobiegunowy” jako układ sił, w którym ich interesy byłyby w większym stopniu respektowane. Postulują również reformę systemu Narodów Zjednoczonych poprawiającą skuteczność Organizacji i zapewniającą im większy wpływ na

procesy decyzyjne. W tych państwach należy upatrywać istotnych partnerów do dyskusji. Pozbawiona kolonialnej przeszłości Polska, ze swoją historią sukcesu gospodarczego, powinna być aktywnym uczestnikiem tego dialogu.

Wzrost znaczenia regionu Indo-Pacyfiku niesie dalekosiężne konsekwencje. USA od lat zwiększają swoje zaangażowanie w tej części świata, a komplikująca się w regionie sytuacja bezpieczeństwa będzie ten proces przyspieszać. Konsekwencje (również gospodarcze) ewentualnego konfliktu zbrojnego na Indo-Pacyfiku dosięgnęłyby Europy i Polski, podobnie jak globalne są skutki rosyjskiej agresji na Ukrainę.

2. INTERESY I KIERUNKI DZIAŁANIA POLSKI W REGIONACH POZAEUROPEJSKICH

W warunkach pogłębiającej się rywalizacji międzynarodowej bezpieczeństwo Europy i Indo-Pacyfiku staje się ściśle powiązane. Większego znaczenia nabiera wzmacnianie współpracy z państwami podobnie myślącymi, jak Japonia, Republika Korei, Australia czy Nowa Zelandia. W ostatnich latach zintensyfikowana została współpraca międzynarodowa w dziedzinie uzbrojenia szczególnie z Republiką Korei, co jest istotnym elementem naszych wysiłków na rzecz wzmocnienia bezpieczeństwa kraju i zapewnienia nowoczesnych narzędzi naszym siłom zbrojnym.

Taka współpraca powinna mieć wymiar bilateralny, ale także wielostronny – z wykorzystaniem formatów, w których Polska już bierze udział (np. OECD), jak również tych, w których dotychczas uczestniczyliśmy nieregularnie, a o stałe uczestnictwo zabiegamy (np. G20).

Intensywność relacji z Indiami powinna odzwierciedlać rosnącą rolę tego państwa, która czyni je kluczowym podmiotem kształtującym architekturę polityczno-gospodarczą Indo-Pacyfiku. Stąd też wyniesienie w 2024 roku stosunków bilateralnych do poziomu strategicznego. Wagę relacji z krajami Azji Południowo-Wschodniej potwierdza natomiast ich rosnąca w ostatnich latach dynamika.

Ważnym kierunkiem będzie współdziałanie na szczeblu bilateralnym i unijnym z krajami Azji Centralnej. Pozwoli to na równoważenie wpływów Rosji w regionie, a w wymiarze gospodarczym na dywersyfikację kierunków eksportu i inwestycji oraz pozyskiwanie szeregu ważnych dla gospodarki surowców.

Bezpieczeństwo Unii Europejskiej, a tym samym i Polski, jest ściśle powiązane z sytuacją w Afryce. Nie tylko z uwagi na wspólne zagrożenia, takie jak terroryzm, przemyt broni i narkotyków, czy nielegalne migracje czy negatywne skutki zmiany klimatu. Afryka jest również partnerem z ogromnym potencjałem wzrostu i korzystną strukturą demograficzną. Intensywne relacje z państwami afrykańskimi mogą przynieść pozytywne skutki gospodarcze, ale też poprawić bezpieczeństwo energetyczne i surowcowe Polski.

Bliski Wschód z jednej strony stanowi wyzwanie dla bezpieczeństwa Europy i Polski w kontekście presji migracyjnej oraz potencjalnego zagrożenia islamskim fundamentalizmem i aktywnością organizacji terrorystycznych. Z drugiej strony, chociaż kraje Zatoki Perskiej stanowią dla Polski jedno z głównych źródeł pozyskiwania paliw węglowodorowych, to powinny być też postrzegane jako ważny partner w dziedzinie energii odnawialnej i nowych technologii. Dla stabilności regionu istotne jest zaangażowanie krajów europejskich w działania polityczne i gospodarcze, których efektem będzie odbudowa Syrii i Strefy Gazy w domenie infrastruktury, ale także administracji i społeczeństwa obywatelskiego.

Z kolei Ameryka Łacińska stanowi istotne zaplecze surowcowe (węglowodory, surowce krytyczne), jest kluczowym producentem żywności oraz chłonnym rynkiem zainteresowanym europejskimi technologiami. Przeprowadzone w odpowiedzialny sposób, przy uwzględnieniu wrażliwości sektora rolnego, obniżenie barier w relacjach gospodarczych z partnerami w Ameryce Łacińskiej może być na dłuższą metę korzystne dla rozwoju Polski – zwłaszcza wobec ograniczeń handlowych pojawiających się na innych kierunkach.

W sferze ekonomicznej będziemy wykorzystywać dostępne instrumenty współpracy rozwojowej oraz inicjatywy unijne do budowania trwałych relacji gospodarczych. Współpraca z Polonią i Polakami za granicą, poszerzenie oferty stypendialnej dla studentów z państw wschodzących, kształcenie specjalistów, zwłaszcza w dziedzinach nowych technologii, zdrowia czy rolnictwa, pozwoli wzmocnić

potencjał oddziaływania Polski na opinię publiczną w tych miejscach.

Postrzeganie państw tzw. Globalnego Południa jak monolitu jest błędnym uproszczeniem. Strategiczne cele państw takich jak Chiny i Rosja, pretendujących do roli obrońców międzynarodowej sprawiedliwości, często nie są zbieżne z interesami państw małych i średnich. Należy zwracać uwagę, że rosyjska agresja na Ukrainę ma charakter imperialny, i akcentować neokolonialny charakter zaangażowania Rosji w Afryce.

3. GLOBALNE WYZWANIA

Migracje

Europa, podobnie jak Stany Zjednoczone, pozostanie w najbliższym czasie głównym kierun-

kiem ruchów migracyjnych. Długookresowe prognozy demograficzne dla Afryki, zwłaszcza Subsaharyjskiej, wskazują, że presja migracyjna z tego kierunku będzie się nasilać.

Zjawisko migracji tradycyjnie traktowane jako kwestia humanitarna, ekonomiczna i społeczna, obecnie stanowi przede wszystkim wyzwanie mające wpływ na sytuację bezpieczeństwa w krajach docelowych, jak i na ich politykę zagraniczną. Stało się narzędziem wrogich reżimów wykorzystujących je jako destabilizujące narzędzie wojny hybrydowej. Bywa też elementem presji politycznej ze strony państw pochodzenia oraz tranzytu migrantów.

Polityka migracyjna realizowana zarówno na poziomie krajowym, jak i unijnym nie może zagrażać stabilności wewnętrznej państwa. Prowadzona zgodnie z interesami kraju przyjmującego, ograniczona ilościowo i czasowo legalna migracja powinna przyczyniać się do rozwoju, nie zaburzając relacji społecznych i nie wywołując negatywnego wpływu na porządek publiczny. Nie powinna również blokować procesu modernizacji i automatyzacji gospodarki, a tym samym poprawy jej konkurencyjności. Konsekwencjom zmian demograficznych i społecznych na krajowym rynku pracy nie uda się zapobiec jedynie instrumentami polityki imigracyjnej. Bezpieczna i kontrolowana imigracja zarobkowa pozostanie jednak czynnikiem mogącym pozytywnie wpływać na polską gospodarkę, szczególnie w zakresie wypełniania luk w zawodach deficytowych.

Polska będzie współpracowała z instytucjami Unii Europejskiej w kontekście regulacji sprzyjających zarządzaniu migracją, w szcze-

gólności zapobieganiu i zwalczaniu nielegalnej migracji oraz nadużyć i przestępstw z nią związanych. Podkreślamy, że wszelkie rozwiązania legislacyjne przyjmowane na poziomie europejskim muszą uwzględniać powyższe cele, jak również specyficzną sytuację państw UE graniczących z krajami wykorzystującymi migrantów do prowadzenia działań hybrydowych w celu ich destabilizacji. Rada Europejska wielokrotnie potępiała instrumentalizację nielegalnej migracji przez państwa trzecie i poważnie traktuje związane z tym negatywne zjawiska.

Polska konsekwentnie realizuje politykę maksymalnie skutecznej ochrony swoich granic i terytorium przed napływem nielegalnych migrantów. Kontro-

la granicy z Białorusią będzie kontynuowana i umacniana. Leży to w interesie Polski, jak i naszych partnerów unijnych. Ma na celu ochronę możliwości korzystania ze swobodnego przepływu osób w ramach strefy Schengen.

Agenda rozwoju i promocja gospodarcza

Współpraca rozwojowa pozostanie ważnym elementem polskiej polityki zagranicznej. Wychodzimy z założenia, że musi być ona elastyczna, uwzględniać wrażliwość państw biorców oraz uwarunkowania geopolityczne. W związku z ograniczeniami budżetowymi jej cele i zakres powinny być skoncentrowane oraz powiązane z polskimi interesami politycznymi i gospodarczymi.

Pomoc rozwojowa sama w sobie nie wystarczy do wyeliminowania wszystkich barier dla rozwoju. Dlatego powinna iść w parze z ofertą

Pomoc rozwojowa sama w sobie nie wystarczy do wyeliminowania wszystkich barier dla rozwoju. Dlatego powinna iść w parze z ofertą długofalowej współpracy gospodarczej, a także inspirować samodzielne wysiłki modernizacyjne państw-beneficjentów.

długofalowej współpracy gospodarczej, a także inspirować samodzielne wysiłki modernizacyjne państw-beneficjentów.

Problemy wielu odbiorców pomocy wynikają m.in. ze słabości instytucjonalnej. Polska, która w ostatnich 35 latach w gruntowny i skuteczny sposób przebudowała swoje instytucje, powinna odgrywać istotną rolę jako „eksporter dobrych praktyk” dostarczający wiedzy eksperckiej.

Cele określone w polityce promocji gospodarczej Polski, takie jak zwiększanie stopnia umiędzynarodowienia gospodarki i wzmocnienie jej konkurencyjności, pozostają kluczowym zadaniem dyplomacji ekonomicznej. Znaczenie dyplomacji ekonomicznej jako jednego z narzędzi realizacji interesów Polski poza jej granicami będzie rosnąć w najbliższych latach. Dla wsparcia polskich przedsiębiorców, w tym eksporterów i inwestorów, należy prowadzić aktywną politykę promocyjną skierowaną także na rynki krajów i regionów, gdzie nasza obecność gospodarcza była do tej pory ograniczona. Zadanie to będzie realizowane poprzez politykę zabezpieczania kredytów eksportowych, a także ścisłą koordynację działań władz RP, w tym instytucji budujących polski potencjał gospodarczy i polskich przedstawicielstw dyplomatycznych. W szczególności dotyczyć to będzie współpracy między MSZ i placówkami a innymi podmiotami zaangażowanymi w pozyskiwanie inwestycji i wsparcie inwestorów polskich za granicą, w tym Ministerstwem Finansów, Ministerstwem Rozwoju i Technologii oraz grupą PFR, w tym Polską Agencją Inwestycji i Handlu. W kwestii ekspansji gospodarczej istotne jest znoszenie barier, w tym pozataryfowych, w dostępie polskiej żywności do rynków państw trzecich w celu wzmocnienia stabilności i opłacalności produkcji rolnej w Polsce. Będziemy w większym niż dotychczas stopniu polegać na współpracy z aktywnymi organizacjami polonijnymi zakorzenionymi w lokalnym środowisku.

4. POLONIA I POLACY ZA GRANICĄ

Do realizacji priorytetów polskiej polityki zagranicznej należy wykorzystywać potencjał Polonii i Polaków żyjących poza granicami Ojczyzny, zwłaszcza w zakresie promocji pozytywnego wizerunku Polski i szerzenia wiedzy o naszym kraju. Zmieniający się charakter i struktura Polonii wymagają od MSZ nowego podejścia, to znaczy:

- bardziej partnerskiej współpracy z organizacjami polonijnymi;
- przekształcenia istniejących procedur dotacyjnych w elastyczne mechanizmy wsparcia (w połączeniu ze skuteczniejszym wykorzystaniem środków oferowanych przez kraj zamieszkania);
- inwestowania w kolejne pokolenia osób powracających do polskich korzeni, a także w obcokrajowców zainteresowanych Polską (m.in. poprzez system staży zawodowych połączonych z nauką języka polskiego jako języka obcego).

W ramach tych działań mieści się wspieranie szkolnictwa polskiego za granicą, a także ochrona polskiego dziedzictwa kulturowego. Działalność organizacji polonijnych powinna jednak w większym stopniu wzmacniać nie tylko polską kulturę, ale również gospodarkę.

Celem nowego podejścia do współpracy z Polonią i Polakami za granicą jest skuteczniejsza promocja kraju oraz zachęcenie jej młodych przedstawicieli do osiedlenia się w Polsce. Tych, którzy wolą pozostać za granicą, należy wspomagać w tworzeniu społeczności liderów aktywnych w lokalnych i regionalnych władzach państw zamieszkania.

VI. Wizerunek Polski i dyplomacja publiczna

Budowanie pozytywnego wizerunku Polski w świecie wpływa bezpośrednio na realizację strategicznych interesów państwa na arenie międzynarodowej.

Najnowsza historia naszego kraju to atrakcyjna i powszechnie zrozumiała historia narodu walczącego o suwerenność oraz szansę na zbudowanie własnego, sprawiedliwego i demokratycznego państwa. To opowieść o sile uporu, o odwadze jednostki w konfrontacji z opresyjnym systemem i o mocy społecznej solidarności. To wreszcie opowieść o dojrzałej, pokojowej transformacji, która stała się zaczynem przemian demokratycznych w całym regionie, przynosząc prawa polityczne i poprawę jakości życia milionom Europejczyków.

W działaniach na rzecz promocji Polski nie należy koncentrować się wyłącznie na zamierzchłej historii, ale na najnowszych wymiernych sukcesach – przede wszystkim przemianach gospodarczych, które w ciągu zaledwie jednego pokolenia pozwoliły Polsce dołączyć do grona 20 największych gospodarek świata.

Polska dokończy budowę swego wizerunku jako kraju, który pierwszy obalił komunizm,

przeprowadził najbardziej udane reformy gospodarcze w Europie i nadal buduje swą siłę gospodarczą, społeczną i wojskową. O sile Polski decydują również jej bogactwo kulturowe, wielowiekowe tradycje w rozwoju nauki, jak i sukcesy na arenach sportowych, w tym w organizacji międzynarodowych wydarzeń.

Nasz kraj jest dynamicznie rozwijającym się państwem z nowoczesną infrastrukturą, otwartym na innowacje, a jednocześnie bezpiecznym, z niskimi wskaźnikami przestępczości. Jest nowym, rytmicznie bijącym sercem Europy. Stosowne zaakcentowanie tych cech powinno generować jeszcze większe zainteresowanie, które przyniesie konkretne korzyści: przyciągnie inwestorów, zwiększy atrakcyjność dla wykształconych ludzi szukających zatrudnienia w branżach nowoczesnej gospodarki i wzmocni „miękką siłę” oddziaływania na arenie międzynarodowej.

VII. Zaplecze kadrowe oraz niezbędne zasoby infrastrukturalne i techniczne

Realizacja powyższej strategii będzie wymagała kolejnych dostosowań instytucjonalnych, organizacyjnych, kadrowych, infrastrukturalnych i technologicznych.

Z perspektywy bezpośredniego zaplecza realizacji polskiej polityki zagranicznej, czyli urzędu Ministra Spraw Zagranicznych i sieci ponad 160 placówek zagranicznych, warte zaakcentowania są następujące zadania priorytetowe:

- 1) doprowadzenie do stanu, w którym modernizacja polskiej dyplomacji i jej instrumentarium będzie zadaniem ciągłym, a nie jedynie czasowym, przerywanym okresami zastoju, czyli faktycznie cofania się w porównaniu do innych państw. Tak pojmowana modernizacja powinna być w kluczowych aspektach objęta maksymalnie szerokim porozumieniem politycznym;
- 2) zapewnienie w MSZ i poza MSZ optymalnego zaplecza eksperckiego i analitycznego, w tym w postaci państwowych think-tanków oraz mechanizmów efektywnej współpracy z sektorem akademickim i pozarządowym – w kraju i za granicą – a także skuteczniejszej współpracy międzyresortowej;
- 3) ciągłe dostosowywanie struktury, etatyzacji, a także budżetów na utrzymanie centrali MSZ oraz sieci placówek zagranicznych do aktualnych wyzwań i potrzeb polskiej polityki zagranicznej;
- 4) sukcesywne podnoszenie standardów zarządzania kapitałem ludzkim polskiej dyplomacji w taki sposób, aby wielu Polaków wchodziło na pewien czas do aparatu instytucji międzynarodowych. A jednocześnie, aby inwestycje w rozwój polskich dyplomatów i pracowników służby zagranicznej służyły Polsce przez czas jak najdłuższy. Rozsądnym rozwiązaniem byłoby stworzenie prawnych możliwości oddelegowywania dyplomatów do innych resortów i agend rządowych lub kluczowych instytucji spoza administracji i odwrotnie – pracowników tych resortów, agend i instytucji do MSZ;
- 5) nadrabianie historycznych zaległości infrastrukturalnych tak na placówkach, jak i w centrali. W procesie tym pomoże „Strategia rozwoju infrastruktury MSZ w Polsce i na świecie”;
- 6) przystosowanie dostępnych narzędzi cyfrowych, wykorzystujących m.in. sztuczną

fot. Adrian Gryczuk

inteligencję, do realizacji zadań polskiej dyplomacji, z uwzględnieniem stale wzmacnianej odporności na cyberzagrożenia oraz unowocześnienia systemu zarządzania wiedzą, w czym ma pomóc „Strategia Cyfryzacji Państwa”;

- 7) modernizacja ram prawnych, m.in. poprzez wdrażanie zapisów znowelizowanej ustawy o służbie zagranicznej oraz przygotowanie nowej ustawy o służbie zagranicznej;
- 8) poprawa bezpieczeństwa obiektów i personelu, co wiąże się m.in. z pracą nad zapewnieniem wysokich standardów ciągłości działania urzędu, także w warunkach krytycznych;
- 9) zreformowanie Mechanizmu Wymiany Poparcia (MWP) w taki sposób, by narzędzie to – śladem doświadczeń innych państw – w sposób kompleksowy ujmowało polskie interesy i potrzeby w instytucjach mię-

dzynarodowych. W ramach MWP powinny być koordynowane polskie kandydatury w strukturach wszystkich organizacji międzynarodowych, których Polska jest członkiem lub do których aplikuje (MIF, ONZ, OECD, WTO itp.). Jednocześnie MWP powinien dotyczyć tak kandydatur osobowych, jak i instytucjonalnych (np. na siedzibę instytucji/agencji/organizacji).

* * *

Polska polityka zagraniczna stoi przed największymi od dekad wyzwaniami. Niezmiennie za korzystną uznajemy kontynuację integracji z sojusznikami w ramach Unii Europejskiej oraz wzmocnienie NATO.

Bezwzględnie najpoważniejszym wyzwaniem wpływającym na polską politykę zagraniczną w najbliższych latach jest wojna Rosji przeciwko Ukrainie. Nawet sprawiedliwe i trwałe rozwiązanie tego konfliktu nie powinno doprowadzić do porzucenia wysiłków na rzecz wzmocnienia wschodniej flanki Unii Europejskiej i NATO. Kontynuacja militarnej współpracy z USA oraz intensyfikacja współpracy wewnątrz europejskiej będą miały fundamentalne znaczenie dla zapewnienia stabilności w regionie.

Utrzymując poziom aktywności w najbliższym sąsiedztwie, dostrzegamy jednocześnie – w związku z globalizacją szans i zagrożeń – potrzebę większego zaangażowania poza regionami naszej tradycyjnej obecności.

W ciągu ostatnich trzech dekad nieprzerwanego wzrostu gospodarczego przeszliśmy długą drogę od statusu ubogiego kraju postkomunistycznego do jednej z największych gospodarek UE i świata. Jednym z wyraźnych znaków naszego rosnącego zaangażowania w sprawy globalne jest wola dołączenia do grupy G20 jako jej stały członek. Aspiracje te są uzasadnione nie tylko wielkością naszej gospodarki, ale i nabytą w ostatnim czasie wiedzą. Jesteśmy gotowi dzielić się doświadczeniem transformacyjnym oraz zaangażować się w dyskusje na temat reformy systemu międzynarodowego. Porządek ten – jakkolwiek niedoskonały – jest lepszym gwarantem rozwoju społecznego i gospodarczego niż odwrót w kierunku polityki nagiętej siły i bezwzględnej przemocy.

* * *

ISBN 978-83-68207-34-7